

ZDRAVOTNICTVÍ ČR: PERSONÁLNÍ KAPACITY a ODMĚŇOVÁNÍ 2023

Obsah

Obsah.....	2
Zkratky	3
Úvod	4
1. Metodické postupy	10
2. Počty pracovníků ve zdravotnictví	13
2.1 Sledované statistické ukazatele	13
2.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů.....	14
2.3 Celkové úvazky pracovníků ve zdravotnictví.....	14
2.4 Úvazky zdravotnických pracovníků v jednotlivých segmentech.....	16
2.5 Úvazky vybraných pracovníků.....	18
2.5.1 Úvazky lékařů.....	18
2.5.2 Úvazky všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek.....	19
3. Odměňování ve zdravotnictví	22
3.1 Sledované statistické ukazatele	22
3.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů.....	22
3.3 Odměňování pracovníků ve zdravotnictví.....	23
3.4 Odměňování pracovníků v jednotlivých segmentech	26
3.4.1 Odměňování u poskytovatelů akutní péče.....	26
3.4.2 Odměňování u poskytovatelů ostatní lůžkové péče	27
3.4.3 Odměňování u poskytovatelů nelůžkové péče	27
3.5 Odměňování vybraných pracovníků	28
3.5.1 Odměňování lékařů.....	28
3.5.2 Odměňování všeobecných sester a porodních asistentek	30
3.5.3 Odměňování zdravotnických pracovníků: vývoj v čase s korekcí na mimořádné odměny v průběhu epidemie COVID-19	31

Zkratky

ČSÚ	Český statistický úřad
DRZAR	Druh zařízení (číselník druhů zařízení ÚZIS)
IČO	Identifikační číslo osoby (poskytovatele zdravotních služeb)
IPVZ	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví
JOP	Jiní odborní pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí
LDN	Léčebna pro dlouhodobě nemocné
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NCONZO	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů
NRPZS	Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb
PL	Praktický lékař
PZS	Poskytovatel zdravotních služeb
TRN	Tuberkulóza a respirační nemoci
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
ZJ	Zpravodajská jednotka
ZPBD	Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí
ZPSZ	Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí
ZPOD	Zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením
ZZ	Zdravotnické zařízení

Úvod

Součástí Národního zdravotnického informačního systému jsou i data z Programu statistických zjišťování sbíraná podle zákona č. 89/1995, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. V rámci statistických zjišťování MZ jsou sbírány informace od poskytovatelů zdravotních služeb o počtu pracovníků a jejich odměňování. Program statistických zjišťování na rok 2023 byl zveřejněn ve Sbírce zákonů ČR, v částce 182, formou vyhlášky č. 324/2022 Sb. ze dne 21. října 2022. V Příloze 2 této vyhlášky je obsažen seznam statistických zjišťování prováděných ministerstvy.

Tento dokument představuje údaje o personálních kapacitách v českém zdravotnictví za rok 2023 a dále podává přehled o mzdách a platech za rok 2023.

Zpráva vychází ze zpracovaných dat z následujících statistických výkazů:

- E (MZ) 2-01 Roční výkaz o složkách platu, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb
- E (MZ) 3-01 Roční výkaz o složkách mezd, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb
- E (MZ) 4-01 Roční výkaz o zaměstnavatelích, evidenčním počtu zaměstnanců, smluvních pracovnících a odměňování.

Dále byly údaje o personálních kapacitách doplněny o PZS všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a praktický gynekolog z Národního registru hrazených zdravotních služeb.

A. Statistické výkazy

Personální kapacity poskytovatelů zdravotních služeb a jejich odměňování jsou sledovány ve statistických výkazech:

- ▶ **E 2-01 Roční výkaz o složkách platu, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb**
 - **Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:** Přehled o složení platu podle jednotlivých kategorií zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci. Evidenční počet zaměstnanců (fyzické, přepočtené) a počty smluvních pracovníků podle kategorií. V přílohách výkazu jsou uvedeny počty pracovníků dle typu a oboru péče.
 - **Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost:** Všechny organizační složky státu a příspěvkové organizace lůžkové péče (bez lůžek a ozdravoven), které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o platu.
- ▶ **E 3-01 Roční výkaz o složkách mezd, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb**
 - **Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:** Přehled o vyplacených mzdách podle jednotlivých kategorií zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci. Evidenční počet zaměstnanců (fyzické, přepočtené) a počty smluvních pracovníků podle kategorií. V přílohách výkazu jsou uvedeny počty pracovníků dle typu a oboru péče.
 - **Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost:** Všichni poskytovatelé zdravotních lůžkových služeb (bez lůžek a ozdravoven), kteří uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě.
- ▶ **E 4-01 Roční výkaz o zaměstnavatelích, evidenčním počtu zaměstnanců, smluvních pracovnících a odměňování**
 - **Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:** Zaměstnavatelé a evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby, z toho ženy, přepočtené počty) a počty smluvních pracovníků (přepočtené počty) v podrobném členění podle kategorií pracovníků. Přehled o vyplacených mzdách podle jednotlivých

kategorií zaměstnanců. V příloze výkazu je uveden rozpis pracovníků ve zdravotnictví poskytující ambulantní péči v oborovém členění.

- **Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost:** Výkaz vyplňují všichni poskytovatelé zdravotních nelůžkových služeb včetně lání a ozdravoven.

B. Výsledné hodnocení sběru statistických výkazů

Metodika stanovení okruhu zpravodajských jednotek byla do roku 2015 u jednotlivých statistických výkazů rozdílná. Zpracování výkazů bylo povinné pouze pro všechna lůžková zařízení, a to jak u výkazů týkajících se počtu pracovníků, tak i jejich odměňování. Oproti tomu u nelůžkových poskytovatelů byla povinnost zpracovat pouze výkaz týkající se počtu pracovníků, v případě odměňování byly zpravodajské jednotky vybírány kvótně. Výsledné přehledy o odměňování byly tak u poskytovatelů nelůžkové péče počítány pouze pro rok 2015 na vybrané kohortě PZS. Pro rok 2016 a dále již byla zavedena povinnost pro všechny PZS předkládat údaje o počtech pracovníků a jejich odměňování.

V rámci hodnocení sběru statistických výkazů je dále nutné upozornit na skutečnost, že zpravodajské jednotky jsou vybírány dle aktuálního stavu PZS v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb v době generování výkazů pro jednotlivé poskytovatele, bez ohledu na to, zda aktuálně poskytují zdravotní služby. Pro stanovení zpravodajské jednotky je rozhodující, zda PZS disponuje potřebným oprávněním k poskytování zdravotních služeb. Zpravodajská jednotka je generována pouze ve vazbě na IČO PZS.

V tabulce č. 1 je uveden souhrnný přehled o počtu předepsaných zpravodajských jednotek (bez detašovaných pracovišť) podle typu výkazu a návratnost vyplněných výkazů za rok 2023. Od roku 2018 jsou z okruhu zpravodajských jednotek vyřazeny poskytovatelé zdravotních služeb všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a praktický gynekolog. Údaje o personálních kapacitách za tyto druhy zařízení jsou převzaty z Národního registru hrazených zdravotních služeb.

Tab. 1 Počty zpravodajských jednotek a návratnost výkazů 2023

Druh výkazu	Počet zpravodajských jednotek	Počet odevzdaných výkazů	Návratnost v %
LŮŽKOVÁ ZAŘÍZENÍ E (MZ) 2-01	108	108	100 %
LŮŽKOVÁ ZAŘÍZENÍ E (MZ) 3-01	214	208	97 %
NELŮŽKOVÁ ZAŘÍZENÍ E (MZ) 4-01	24 238	18 526	76 %
CELKEM	24 560	18 842	77 %

V tabulkách č. 2 až 3 jsou uvedeny počty příslušných výkazů dle druhu poskytovatele zdravotních služeb, kteří odevzdali příslušný výkaz za rok 2023.

Tab. 2 Počty lůžkových zdravotnických zařízení dle druhu, která odevzdala výkaz

Druh PZS	E201	E301	CELKEM
Fakultní nemocnice	12	-	12
Nemocnice	37	91	128
Specializovaná nemocnice	3	13	16
Psychiatrická nemocnice	2	-	2
Nemocnice následné péče	8	35	43
Léčebna pro dlouhodobě nemocné (LDN)	11	27	38
Léčebna tuberkul. a respir. nemoci (TRN)	4	2	6
Psychiatrická léčebna	14	4	18
Rehabilitační ústav	6	11	17
Ostatní odborné léčebné ústavy	2	-	2
Dětská psychiatrická léčebna	3	-	3
Ostatní dětské odborné léčebné ústavy	5	3	8
Hospic	1	16	17
Další lůžkové zařízení	-	6	6
CELKEM	108	208	316

Tab. 3 Počty nelůžkových zdravotnických zařízení dle druhu, která odevzdala výkaz

Druh PZS	E401	Druh PZS	E401
Lázeňská léčebna	76	Kojenecký ústav s dětským domovem	23
Dětská ozdravovna	4	Dětské centrum	2
Sdružení ambulantních zařízení	1	Dětský stacionář	18
Sdružené ambulantní zařízení - velké	75	Stacionář	4
Sdružené ambulantní zařízení - malé	168	Psychoterapeutický stacionář	5
Centrum asistované reprodukce	31	Krizové centrum	3
Zdravotnické středisko	61	Centrum duševního zdraví	25
Zařízení závodní preventivní péče	42	Záchytná stanice	7
Samostatná ordinace PL - stomatologa	4 247	Zdravotnická dopravní služba	120
Samostatná ordinace lékaře specialisty	6 078	Zdravotnická záchraná služba	14
Samostatné zařízení psychologa	409	Další zařízení záchranné služby	1
Samostatné zařízení logopeda	320	Přeprava pacientů neodkladné péče	24
Domácí zdravotní péče	436	Ostatní zvláštní zdravotnická zařízení	9
Samostatné zařízení fyzioterapeuta	1 337	Sdružení lékáren	1
Zdravotní péče v ústavech sociální p.	488	Lékárna	2 121

Druh PZS	E401	Druh PZS	E401
Samostatné zařízení nelékaře - jiné	476	Výdejna zdravotnických prostředků	135
Samostatná stomatologická laboratoř	1 027	Oční optika	363
Samostatná odborná laboratoř	128	Státní ústav pro kontrolu léčiv	1
Odběrová místnost	15	Státní zdravotní ústav	1
Odběr krevní plazmy	38	Krajská hygienická stanice	13
Centrum očkování COVID	1	Zdravotní ústav	6
Samostatná transfuzní stanice	2	Další zařízení hygienické služby	1
Zařízení LPS	9	NCONZO	1
Hemodialyzační středisko	57	Ostatní organizace MZ	2
Zařízení pro léčbu drog. závislostí	21	Ostatní zdravotnická zařízení	13
Ostatní ambulantní zařízení	66	CELKEM	18 526

V tabulce č. 4 jsou uvedeny počty předepsaných výkazů (P) a počty vrácených výkazů od zpravodajských jednotek (O) dle zřizovatelů jednotlivých PZS v roce 2022. Návratnost výkazů je vypočtena jako podíl vrácených výkazů k předepsaným.

Tab. 4 Struktura zpravodajských jednotek dle zřizovatelů

Výkaz	MZ	Kraj	Obec, město	Fyzická osoba	Církev	Jiná právnická osoba	Ostatní centrální orgány	CELKEM
E201 P	39	45	18	0	0	0	6	108
E201 O	39	45	18	0	0	0	6	108
NÁVRATNOST	100 %	100 %	100 %	0	0	0	100 %	100 %
E301 P	1	53	13	0	10	137	0	214
E301 O	1	53	13	0	10	131	0	208
NÁVRATNOST	100 %	100 %	100 %	0	100 %	96%	0	97%
E401 P	44	322	237	11 230	118	12 230	57	24 238
E401 O	38	292	226	7 880	102	9 936	52	18 526
NÁVRATNOST	86%	91%	95%	70%	86%	81%	91%	76%
CELKEM P	84	420	268	11 230	128	12 367	63	24 560
CELKEM O	78	390	257	7 880	112	10 067	58	18 842
NÁVRATNOST	93%	93%	96%	70%	88%	81%	92%	77%

C. Členění výsledných sledovaných ukazatelů

Pro hodnocení statistických šetření jsou výsledky členěny do 4 kategorií dle poskytovaných zdravotních služeb, a to:

- zdravotnictví celkem
- poskytovatelé akutní lůžkové péče
- poskytovatelé ostatní lůžkové péče (následná a dlouhodobá péče)
- poskytovatelé nelůžkové péče

V tabulce č. 5 je uveden interní číselník ÚZIS ČR, podle kterého jsou poskytovatelé zdravotních služeb evidováni v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb, včetně uvedení segmentu poskytovaných zdravotních služeb.

Tab. 5 Číselník ÚZIS ČR poskytovatelů zdravotních služeb

Kód	Poskytované zdravotní služby	Název druhu ZZ
101	Akutní lůžkové péče	Fakultní nemocnice
102	Akutní lůžkové péče	Nemocnice
103	Akutní lůžkové péče	Specializovaná nemocnice
104	Akutní lůžkové péče	Psychiatrická nemocnice
105	Následné a dlouhodobé péče	Nemocnice následné péče
110	Následné a dlouhodobé péče	Léčebna pro dlouhodobě nemocné (LDN)
111	Následné a dlouhodobé péče	Léčebna tuberkul. a respir. nemocí (TRN)
112	Následné a dlouhodobé péče	Psychiatrická léčebna
113	Následné a dlouhodobé péče	Rehabilitační ústav
119	Následné a dlouhodobé péče	Ostatní odborné léčebné ústavy
122	Následné a dlouhodobé péče	Dětská psychiatrická léčebna
129	Následné a dlouhodobé péče	Ostatní dětské odborné léčebné ústavy
130	Nelůžkové péče	Lázeňská léčebna
141	Následné a dlouhodobé péče	Ozdravovna
180	Následné a dlouhodobé péče	Hospic
190	Následné a dlouhodobé péče	Další lůžkové zařízení
300	Nelůžkové péče	Sdružení ambulantních zařízení
301	Nelůžkové péče	Sdružené ambulantní zařízení – velké
302	Nelůžkové péče	Sdružené ambulantní zařízení – malé
305	Nelůžkové péče	Centrum asistované reprodukce
310	Nelůžkové péče	Zdravotnické středisko
312	Nelůžkové péče	Zařízení závodní preventivní péče
320	Nelůžkové péče	Sam. ordinace všeobecného praktického lékaře
321	Nelůžkové péče	Sam. ordinace praktického lékaře pro děti a dorost
322	Nelůžkové péče	Sam. ordinace PL – zubního lékaře
323	Nelůžkové péče	Sam. ordinace PL – gynekologa
324	Nelůžkové péče	Sam. ordinace lékaře specialisty
340	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení psychologa
341	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení logopeda
350	Nelůžkové péče	Domácí zdravotní péče
351	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení fyzioterapeuta
354	Nelůžkové péče	Zdravotní péče v ústavech sociální péče
359	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení nelékaře – jiné
360	Nelůžkové péče	Samostatná zubní laboratoř
361	Nelůžkové péče	Samostatná odborná laboratoř
362	Nelůžkové péče	Odběrová místnost
363	Nelůžkové péče	Odběr krevní plazmy
368	Nelůžkové péče	Centrum očkování COVID
370	Nelůžkové péče	Samostatná transfuzní stanice
380	Nelůžkové péče	Zařízení LPS
389	Nelůžkové péče	Koroner

Kód	Poskytované zdravotní služby	Název druhu ZZ
390	Nelůžkové péče	Hemodialyzační středisko
398	Nelůžkové péče	Zařízení pro léčbu závislostí
399	Nelůžkové péče	Ostatní ambulantní zařízení
420	Nelůžkové péče	Dětský domov pro děti do 3 let
430	Nelůžkové péče	Dětské centrum
431	Nelůžkové péče	Dětský stacionář
460	Nelůžkové péče	Stacionář
461	Nelůžkové péče	Psychoterapeutický stacionář
465	Nelůžkové péče	Krizové centrum
466	Nelůžkové péče	Centrum duševního zdraví
476	Nelůžkové péče	Záchytná stanice
480	Nelůžkové péče	Zdravotnická dopravní služba
481	Nelůžkové péče	Zdravotnická záchranná služba
484	Nelůžkové péče	Další zařízení záchranné služby
485	Nelůžkové péče	Přeprava pacientů neodkladné péče
499	Nelůžkové péče	Ostatní zvláštní zdravotnická zařízení
501	Nelůžkové péče	Sdružení lékáren
510	Nelůžkové péče	Lékárna
521	Nelůžkové péče	Výdejna zdravotnických prostředků
523	Nelůžkové péče	Oční optika
530	Nelůžkové péče	Státní ústav pro kontrolu léčiv
600	Nelůžkové péče	Státní zdravotní ústav
601	Nelůžkové péče	Krajská hygienická stanice
605	Nelůžkové péče	Zdravotní ústav
609	Nelůžkové péče	Další zařízení hygienické služby
831	Nelůžkové péče	IPVZ
832	Nelůžkové péče	NCONZO
900	Nelůžkové péče	Ostatní organizace MZ
950	Nelůžkové péče	Ostatní zdravotnická zařízení

1. Metodické postupy

Statistická zjišťování jsou prováděna za poskytovatele zdravotních služeb, tzn. že některé profese nemusí být v tomto dokumentu plně podchyceny. Příkladem jsou např. lékaři, kteří svou činnost vykonávají nejenom u poskytovatelů zdravotních služeb, ale i jako revizní lékaři u zdravotních pojišťoven, popř. v rámci lékařské posudkové služby u České správy sociálního zabezpečení.

V rámci personálních kapacit poskytovatelů zdravotních služeb jsou hodnoty sledovány nejen v souhrnu za celé zdravotnictví, ale i dle jednotlivých druhů poskytovatelů. Toto členění vychází z charakteru poskytovaných zdravotních služeb, viz tabulka č. 5 v oddíle C. Členění dat dle poskytovaných zdravotních služeb vychází především z rozdílných požadavků na personální vybavení zdravotnických pracovišť dle vyhlášky č. 99/2012 Sb. o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb. Cílem byla snaha zamezit zkreslování vývoje a aktuálního stavu personálních kapacit v jednotlivých segmentech zdravotních služeb, které jsou rozdílné provozem, tj. především provozní dobou, technickým vybavením a také způsobem úhrad z veřejného zdravotního pojištění. Zároveň jsou do statistického zjišťování zahrnuti poskytovatelé zdravotních služeb bez ohledu, zda mají smlouvy se zdravotními pojišťovnami. Jediným kritériem pro stanovení zpravodajské jednotky je oprávnění k poskytování zdravotních služeb dle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, popř. se jedná o zpravodajskou jednotku přímo řízenou Ministerstvem zdravotnictví. Souhrnný přehled členění PZS je uveden v tabulce č. 6.

Tab. 6 Členění poskytovatelů zdravotních služeb

Základní členění	Poskytovatelé zdravotních služeb
Akutní péče	Fakultní nemocnice, ostatní nemocnice poskytující akutní péči, specializované nemocnice, psychiatrické nemocnice
Ostatní lůžková péče	Nemocnice následné péče, Léčebna pro dlouhodobě nemocné (LDN), Léčebna tuberkul. a respir. nemocí (TRN), Psychiatrická léčebna, Rehabilitační ústav, Ostatní odborné léčebné ústavy, Dětská léčebna TRN, Dětská psychiatrická léčebna, Ostatní dětské odborné léčebné ústavy, Hospic, Ozdravovna, Další lůžkové zařízení
Nelůžková péče	Lázeňská léčebna, Sdružení ambulantních zařízení, Sdružené ambulantní zařízení velké a malé, Centrum asistované reprodukce, Zdravotnické středisko, Zařízení závodní preventivní péče, Sam. ordinace všeobecného praktického lékaře, Sam. ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, Samostatná ordinace PL- zubního lékaře, Sam. ordinace PL – gynekologa, Samostatná ordinace lékaře specialisty, Samostatné zařízení psychologa, Samostatné zařízení logopeda, Domácí zdravotní péče, Samostatné zařízení fyzioterapeuta, Zdravotní péče v ústavech sociální p., Samostatné zařízení nelékaře – jiné, Samostatná zubní laboratoř, Samostatná odborná laboratoř, Odběrová místnost, Odběr krevní plazmy, Centrum očkování COVID, Samostatná transfúzní stanice, Zařízení LPS, Koroner, Hemodialyzační středisko, Zařízení pro léčbu závislostí, Ostatní ambulantní zařízení, Dětský domov pro děti do 3 let, Dětské centrum, Dětský stacionář, Stacionář, Psychoterapeutický stacionář, Krizové centrum, Centrum duševního zdraví, Záchytná stanice, Zdravotnická dopravní služba, Zdravotnická záchranná služba, Další zařízení záchranné služby, Přeprava pacientů neodkladné péče, Ostatní zvláštní zdravotnická zařízení, Sdružení lékáren, Lékárna, Výdejna zdravotnických prostředků, Oční optika, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Státní zdravotní ústav, Krajská hygienická stanice, Zdravotní ústav, Další zařízení

Základní členění	Poskytovatelé zdravotních služeb
	hygienické služby, IPVZ, NCONZO, Ostatní organizace MZ, Ostatní zdravotnická zařízení

Personální kapacity, pokud není uvedeno jinak, jsou agregovány do skupin, resp. kategorií pracovníků, vycházející ze zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen zákon č. 95/2004 Sb.) a zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen zákon č. 96/2004 Sb.) .

Přehled členění zdravotnických pracovníků do jednotlivých kategorií je uveden v tabulce č. 7.

Tab. 7 Kategorie zdravotnických pracovníků

Zkratka	Kategorie	Povolání
-	Lékaři	Lékař s odbornou způsobilostí pod odborným dohledem; s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu; se specializovanou způsobilostí
-	Zubní lékaři	Zubní lékař s odbornou způsobilostí pod odborným dohledem; se specializovanou způsobilostí bez odborného dohledu
-	Farmaceuti	Farmaceut s odbornou způsobilostí bez dohledu; se specializovanou způsobilostí
-	Všeobecné sestry a porodní asistentky	Všeobecná sestra § 5, dětská sestra § 5a, porodní asistentka § 6
Ostatní ZPBD	Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	Ergoterapeut § 7, radiologický asistent § 8, zdravotní laborant § 9, zdravotně sociální pracovník § 10, optometrista § 11, ortoptista § 12, asistent ochrany a podpory veřejného zdraví § 13, ortotik-protetik § 14, nutriční terapeut § 15, zubní technik § 16, dentální hygienistka § 17, zdravotnický záchranář § 18, farmaceutický asistent § 19, biomedicínský technik § 20, radiologický technik § 21, adiktolog § 21a, praktická sestra § 21b, behaviorální analytik § 21c
ZPSZ	Nelékaři s odbornou a specializ. způsobilostí	Psycholog ve zdravotnictví § 22, logoped ve zdravotnictví § 23, zrakový terapeut § 23a, fyzioterapeut § 24, radiologický fyzik § 25, odb. prac. v laborat. metodách a v přípravě léčivých přípravků § 26, biomedicínský inženýr § 27, odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví § 28
ZPOD	Nelékaři pod odborným dohledem	Asistent behaviorálního analytika § 29, behaviorální technik § 29a, laboratorní asistent § 30, ortoticko-protetický technik § 31, nutriční asistent § 32, asistent zubního technika § 33, řidič ZZS § 35, ošetřovatel § 36, masér ve zdravotnictví, nevidomý a slabozraký masér § 37, zubní instrumentářka § 39, řidič zdravotnické dopravní služby § 40, autoptický laborant § 41, sanitář § 42
JOP	Jiní odborní pracovníci	Psycholog, logoped, oftalmoped, abs. stud. oboru mat.-fyz. zaměření, abs. stud. oboru přírod. zaměření, abs. stud. oboru elektro zaměření, sociální pracovník, pedagogické zaměření, pracovní terapeut – vše § 43

Dále jsou personální kapacity sledovány dle územních jednotek ČR. Členění vychází z Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)¹ vydávané ČSÚ – viz tabulka č. 8.

Tab. 8 Klasifikace územních statistických jednotek

Kód	Územní jednotka	Kód	Územní jednotka
CZ010	Hlavní město Praha	CZ052	Královéhradecký kraj
CZ020	Středočeský kraj	CZ053	Pardubický kraj
CZ031	Jihočeský kraj	CZ063	Kraj Vysočina
CZ032	Plzeňský kraj	CZ064	Jihomoravský kraj
CZ041	Karlovarský kraj	CZ071	Olomoucký kraj
CZ042	Ústecký kraj	CZ072	Zlínský kraj
CZ051	Liberecký kraj	CZ080	Moravskoslezský kraj

Ke komplexnímu hodnocení personálních kapacit a jejich odměňování jsou výsledky statistických zjišťování členěny také podle zřizovatele jednotlivých poskytovatelů zdravotních služeb. Pod zřizovateli Kraj, popř. Obec, město jsou zařazeni všichni PZS řízené kraji a městy bez ohledu na typ organizace, tzn. jak příspěvkové organizace, tak obchodní společnosti. Přehled zřizovatelů PZS v roce 2022 poskytuje tabulka č. 9.

Tab. 9 Zřizovatelé poskytovatelů zdravotních služeb

Kód	Zřizovatel
1	Ministerstvo zdravotnictví
2	Kraj
4	Obec, město
5	Fyzická osoba
7	Církevní organizace
8	Jiná právnická osoba
9	Ostatní centrální orgány (ministerstva obrany, spravedlnosti, vnitra)

V rámci metodických postupů je nutné uvést i problematiku sledování počtu PZS v jednotlivých kapitolách dokumentu. Počty PZS jsou sledovány na několika úrovních, a to z pohledu:

- identifikačního čísla osoby (IČO) dle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů,
- zdravotnických zařízení, kde zdravotnickým zařízením se dle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, rozumí prostory určené pro poskytování zdravotních služeb. V tomto případě u jednoho PZS může být v evidenci NRPZS několik ZZ, a to s ohledem na adresu místa poskytování zdravotních služeb.

Počty PZS se však dají dále členit až na úroveň druhu poskytované zdravotní služby, které jsou evidovány v NRPZS jako oddělení, popř. pracoviště jednotlivých PZS. Toto členění však není v tomto dokumentu využito.

V publikaci jsou veškeré hodnoty v souhrnných přehledech zaokrouhlovány na celá čísla. Při zaokrouhlování může docházet k dílčím nepřesnostem v prezentacích, kdy individuální hodnoty

¹ https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_-cz_nuts-_2011

nebudou rovny výsledným součtům, odchylka by však měla vždy být zanedbatelná s ohledem na danou hodnotu.

2. Počty zdravotnických pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách

Obsah této kapitoly vychází z výkazů E (MZ) 2-01, E (MZ) 3-01, E (MZ) 4-01. Bohužel se však již od roku 2014, zavedením elektronického sběru, nedaří zajistit 100 % návratnost výkazů. Z tohoto důvodu se přistoupilo k modelaci předpokládaného počtu pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách.

2.1 Sledované statistické ukazatele

Statistické ukazatele týkající se počtu pracovníků vycházejí z průměrných ročních přepočtených počtů pracovníků v evidenčním stavu a smluvních pracovníků. Dále bude souhrnně uváděno jako **úvazky pracovníků**.

Přepočtené počty (úvazky) pracovníků v evidenčním stavu – do tohoto počtu se zahrnují:

- zaměstnanci skutečně přítomní v práci a ti, kteří nepracovali v důsledku prostoje, stávky, výluky
- zaměstnanci na pracovních cestách, na placené dovolené na zotavenou, zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto neplacené volno nejvýše do 4 týdnů apod.
- zaměstnanci, kteří se měli dostavit do práce, ale z jakéhokoliv důvodu nepřišli (pro nemoc bez ohledu na délku jejího trvání, v souvislosti s plněním státních a veřejných povinností, ze závažných důvodů osobních, protože měli volný den nebo se nedostavili do práce bez omluvy)
- zaměstnanci, kteří jsou na vojenském cvičení nebo výjimečném vojenském cvičení
- zaměstnanci dočasně přidělení k výkonu práce u jiného zaměstnavatele, jestliže stálý zaměstnavatel jim uhradil mzdu a tato mzda mu nebyla refundována
- zaměstnanci, kteří dostali studijní volno za účelem zvýšení své kvalifikace
- práce na dálku, práce doma
- zaměstnanci přijatí na zkušební dobu
- společníci, pokud mají uzavřenou smlouvu se svou společností a dostávají příjem ze závislé činnosti
- žáci, studenti pracující na brigádách, pracující na veřejně prospěšných pracích

Počet osob přepočtených na úvazky se vypočte podle počtu hodin, po které je pracoviště za týden provozováno, a počtu osob zajišťující příslušnou zdravotní péči:

Počet ordinačních hodin týdně x počet zaměstnanců / týdenní pracovní doba pro dané pracoviště

Smluvní pracovníci přepočtený počet (úvazek) jsou ti pracovníci, kteří pracují u poskytovatele zdravotních služeb a nepatří do evidenčního počtu zaměstnanců ani do počtu zaměstnavatelů vykazující jednotky, tzn. že pracují:

- na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, placeno z ostatních osobních nákladů (OON):
 - na základě dohod o provedení práce (zákon č. 262/2006 Sb., § 75). Rozsah práce, na který se dohoda o provedení práce uzavírá, nesmí být větší než 300 hodin v kalendářním roce

- na základě dohod o pracovní činnosti (zákon č. 262/2006 Sb., § 76).
- na smlouvu o dílo (dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Svou činnost si nevykazují na své IČO, činnost tohoto pracovníka si vykazuje daný poskytovatel zdravotních služeb.
- jako pomáhající rodinní příslušníci (zákon č. 262/2006 Sb., § 318).
- jako fyzické osoby dočasně přidělené k výkonu práce prostřednictvím zprostředkovatelských agentur práce.

Činnost těchto pracovníků si vykazuje daný poskytovatel zdravotních služeb. Jejich týdenní úvazek odpracovaných hodin se vypočítává z počtu hodin, které odpracovali ve zpravodajské jednotce či z provozních hodin ambulantního zařízení.

Počet přepočtených osob na úvazek se vypočte podle počtu hodin, po které je pracoviště za týden provozováno a počtu osob zajišťující příslušnou zdravotní péči.

Zdravotnické povolání je souhrn činností a znalostí při výkonu povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a zároveň zahrnuje aktivity při poskytování ošetrovatelské péče, péče v porodní asistenci, preventivní péče, diagnostické péče, léčebné péče, léčebně rehabilitační péče, neodkladné péče, anesteziologicko-resuscitační péče, posudkové péče a dispenzární péče.

Zdravotnický pracovník je fyzická osoba, která vykonává zdravotnické povolání podle zákona č. 95/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákona 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jiný odborný pracovník (JOP) je fyzická osoba provádějící činnosti, které nejsou poskytováním zdravotní péče, ale s poskytováním této péče přímo souvisejí. Tyto činnosti, související s poskytováním zdravotní péče, jsou stanovené v zákoně 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Kategorie pracovníků jsou určeny zákonem č. 95/2004 Sb. a zákonem č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů

Celkové počty pracovníků v této kapitole vychází jednak ze zpracování vyplněných a předaných výkazů od poskytovatelů v řádném termínu, dále z důvodu neúplné odevzdanosti bylo přistoupeno k modelaci personálních kapacit, tak jako v předchozích letech. Od roku 2018 byly z okruhu zpravodajských jednotek vyřazeny poskytovatelé zdravotních služeb všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a praktický lékař – gynekolog. Údaje o personálních kapacitách za tyto druhy zařízení byly převzaty z Národního registru hrazených zdravotních služeb. V prezentaci o počtu pracovníků jsou oproti předchozím letům zahrnuty i údaje za ústavy sociální péče poskytující zdravotní péči, jelikož u tohoto druhu zařízení už je k dispozici delší vývojová řada.

2.3 Celkové úvazky zdravotnických pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách

Tabulka č. 10 uvádí srovnání přepočteného počtu zdravotnických pracovníků (úvazky) za jednotlivé kategorie pracovníků. V přehledu jsou vyčísleny úvazky za všechny segmenty péče poskytovatelů zdravotních služeb.

Z výsledků je patrný nárůst v úvazcích oproti roku 2022 ve výši 2 563 úvazků za všechny kategorie zdravotnických pracovníků, tj. nárůst o 1 %.

Tab. 10 Porovnání celkových úvazků dle kategorií pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách

Kategorie	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 23-22	Rozdíl v %
Lékaři	43 170	43 486	44 749	44 619	45 265	646	101%
Zubní lékaři	7 631	7 585	7 531	7 386	7 484	97	101%
Farmaceuti	6 450	6 728	6 582	6 628	6 703	75	101%
Všeobecné sestry, dětské sestry a porodní asistentky*	86 126	87 250	87 721	87 757	87 800	43	100%
Ostatní ZPBD	30 873	32 105	34 059	34 846	35 912	1 067	103%
ZPSZ	12 998	13 733	14 175	14 447	14 418	-30	100%
ZPOD	34 424	35 445	36 702	37 662	38 243	580	102%
JOP	3 465	3 632	3 703	3 625	3 709	84	102%
Celkem	225 138	229 965	235 222	236 971	239 534	2 563	101%

* Z celkového počtu sester je 5 151 v sociálních službách

V tabulce č. 11 jsou detailně vyčísleny úvazky pracovníků ve zdravotnictví v roce 2023 v členění podle jednotlivých povolání.

Tab. 11 Celkový počet úvazků pracovníků ve zdravotnictví dle jednotlivých povolání v roce 2023

Kategorie	Povolání	2023
Lékaři	Lékař § 4	45 265
Zubní lékaři	Zubní lékař § 7	7 484
Farmaceuti	Farmaceut § 10	6 703
Všeobecné sestry a porodní asistentky	Všeobecná sestra § 5	78 012
	Dětská sestra § 5a	5 955
	Porodní asistentka § 6	3 833
Všeobecné sestry, dětské sestry a porodní asistentky Celkem		87 800
Ostatní ZPBD	Ergoterapeut § 7	630
	Radiologický asistent § 8	3 525
	Zdravotní laborant § 9	6 648
	Zdravotně-sociální pracovník § 10	1 892
	Optometrista § 11	732
	Ortoptista § 12	81
	Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví § 13	556
	Ortotik-protetik § 14	117
	Nutriční terapeut § 15	865
	Zubní technik § 16	2 296
	Dentální hygienistka § 17	1 479
	Zdravotnický záchranář § 18	4 275
	Farmaceutický asistent § 19	4 679
	Biomedicínský technik § 20	104
	Radiologický technik § 21	53
	Adiktolog § 21a	125
	Praktická sestra § 21b	7 857
Ostatní ZPBD Celkem		35 912
ZPSZ	Psycholog ve zdravotnictví § 22	1 194
	Logoped ve zdravotnictví § 23	546

Kategorie	Povolání	2023
	Zrakový terapeut § 23a	11
	Fyzioterapeut § 24	8 576
	Radiologický fyzik § 25	156
	Odborný pracovník v laboratorních metodách a v přípravě léčivých přípravků § 26	2 709
	Biomedicínský inženýr § 27	360
	Odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví § 28	866
ZPSZ Celkem		14 418
	Asistent behaviorálního analytika § 29	1
	Behaviorální technik § 29a	9
	Laboratorní asistent § 30	404
	Ortoticko-protetický technik § 31	78
	Nutriční asistent § 32	44
	Asistent zubního technika § 33	88
	Řidič ZZS § 35	2 356
	Ošetřovatel § 36	6 897
	Masér ve zdravotnictví, nevidomý a slabozraký masér § 37	1 199
	Zubní instrumentářka § 39	2 898
	Řidič zdravotnické dopravní služby § 40	2 425
	Autoptický laborant § 41	39
	Sanitář § 42	21 804
ZPOD Celkem		38 243
JOP	Abs. stud. oboru elektro zaměření § 43	47
	Abs. stud. oboru mat.-fyz. zaměření § 43	79
	Abs. stud. oboru přírod. zaměření § 43	589
	Logoped § 43	155
	Oftalmoped § 43	2
	Pedagogické zaměření § 43	28
	Pracovní terapeut § 43	152
	Psycholog § 43	336
	Arteterapeut § 43	5
	Sociální pracovník § 43	2 317
JOP Celkem		3 709
Celkový součet		239 534

2.4 Úvazky zdravotnických pracovníků v jednotlivých segmentech

Porovnání úvazků dle kategorií zdravotnických pracovníků u poskytovatelů akutní lůžkové péče je uveden v tabulce č. 12. Oproti roku 2022 došlo ve sledovaném roce k nárůstu celkových úvazků o 1 938, tj. o 2 %. Z tabulky je patrné zvýšení zejména v kategorii Ostatní ZPBD, za kterým konkrétně stojí meziroční navýšení úvazků praktických sester.

Tab. 12 Porovnání úvazků pracovníků v akutní péči

Kategorie	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 23-22	Rozdíl v %
Lékaři	21 968	22 182	22 663	23 153	23 651	498	102%
Zubní lékaři	240	252	247	253	261	8	103%
Farmaceuti	966	1 028	1 033	1 062	1 095	33	103%
Všeobecné sestry, dětské sestry a porodní asistentky	48 164	48 329	48 787	49 021	49 143	121	100%
Ostatní ZPBD	13 801	14 540	15 573	16 278	16 885	607	104%
ZPSZ	4 450	4 587	4 735	4 870	4 989	120	102%
ZPOD	18 424	19 619	20 462	20 873	21 414	542	103%
JOP	697	769	806	747	757	10	101%
Celkem	108 712	111 306	114 306	116 257	118 195	1 938	102%

Porovnání úvazků dle kategorií zdravotnických pracovníků u poskytovatelů ostatní lůžkové péče je uveden v tabulce č. 13. V meziročním srovnání došlo v roce 2023 k nárůstu celkových úvazků o 63, tj. o 0,4 %. Nejvyšší meziroční zvýšení počtu úvazků bylo zaznamenáno u kategorie ZPZS vlivem nárůstu počtu úvazků fyzioterapeutů.

Tab. 13 Porovnání úvazků pracovníků v ostatní lůžkové péči

Kategorie	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 23-22	Rozdíl v %
Lékaři	1 490	1 311	1 342	1 331	1 313	-18	99%
Zubní lékaři	5	5	5	6	4	-2	70%
Farmaceuti	32	30	29	30	23	-7	76%
Všeobecné sestry, dětské sestry a porodní asistentky	6 081	5 580	5 628	5 541	5 541	0	100%
Ostatní ZPBD	1 196	1 164	1 333	1 379	1 373	-6	100%
ZPSZ	1 082	1 017	1 023	1 029	1 085	56	105%
ZPOD	4 414	4 124	4 265	4 499	4 525	26	101%
JOP	276	221	251	250	264	14	106%
Celkem	14 576	13 453	13 877	14 065	14 128	63	100%

Porovnání úvazků dle kategorií zdravotnických pracovníků u poskytovatelů nelůžkové péče je uveden v tabulce č. 14. V roce 2023 se počet úvazků oproti roku 2022 souhrnně zvýšil o 1 % (o 562 úvazků).

Tab. 14 Porovnání úvazků pracovníků v nelůžkové péči

Kategorie	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 23-22	Rozdíl v %
Lékaři	19 713	19 993	20 744	20 135	20 301	166	101%
Zubní lékaři	7 386	7 328	7 279	7 127	7 219	91	101%
Farmaceuti	5 452	5 670	5 519	5 536	5 585	49	101%
Všeobecné sestry, dětské sestry a porodní asistentky	31 880	33 341	33 306	33 194	33 116	-78	100%
Ostatní ZPBD	15 876	16 401	17 153	17 188	17 655	467	103%
ZPSZ	7 466	8 129	8 417	8 548	8 344	-205	98%
ZPOD	11 586	11 702	11 975	12 291	12 303	12	100%
JOP	2 491	2 642	2 646	2 628	2 689	60	102%
Celkem	101 850	105 206	107 040	106 649	107 211	562	101%

2.5 Úvazky vybraných pracovníků

2.5.1 Úvazky lékařů

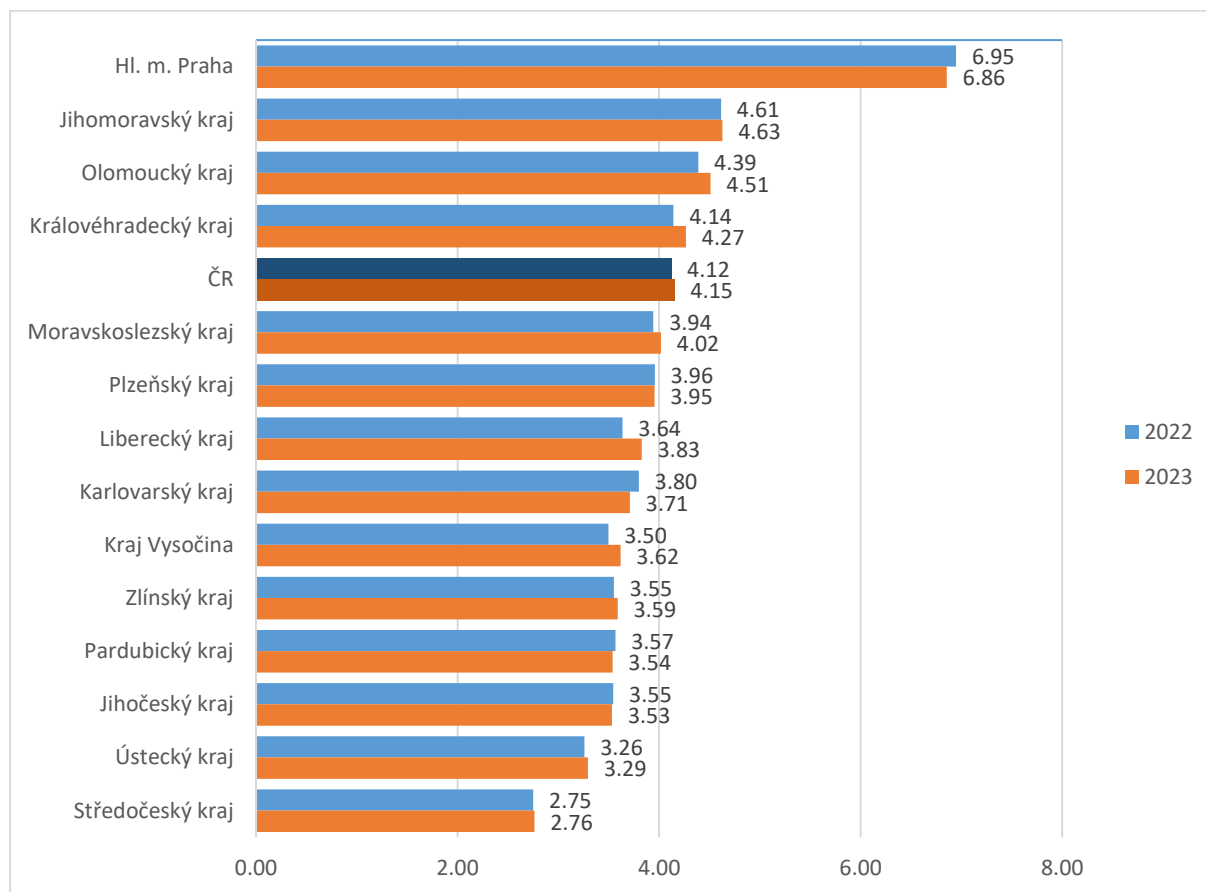
Přehled úvazků lékařů (bez zubních lékařů) v letech 2019 až 2023 v členění podle krajů je uveden v tabulce č. 15. Údaje se týkají všech PZS (včetně ústavů sociální péče s poskytovanou zdravotní péčí, jak již bylo dříve zmíněno).

Tab. 15 Přehled úvazků lékařů včetně smluvních za všechny segmenty péče podle krajů

Kraj	2019	2020	2021	2022	2023
	absolutně				
Hl. m. Praha	8 889	8 974	9 349	9 429	9 493
Středočeský kraj	3 855	3 819	3 963	3 961	4 021
Jihočeský kraj	2 248	2 314	2 353	2 313	2 313
Plzeňský kraj	2 297	2 317	2 394	2 395	2 425
Karlovarský kraj	1 163	1 123	1 137	1 115	1 095
Ústecký kraj	2 666	2 637	2 623	2 647	2 672
Liberecký kraj	1 506	1 549	1 657	1 634	1 725
Královéhradecký kraj	2 221	2 231	2 312	2 300	2 376
Pardubický kraj	1 857	1 875	1 920	1 886	1 878
Kraj Vysočina	1 754	1 791	1 784	1 800	1 874
Jihomoravský kraj	5 475	5 549	5 692	5 616	5 676
Olomoucký kraj	2 690	2 711	2 778	2 773	2 855
Zlínský kraj	1 960	1 974	2 070	2 061	2 084
Moravskoslezský kraj	4 590	4 621	4 718	4 691	4 778
ČR	43 170	43 486	44 749	44 619	45 265

V grafu č. 1 jsou uvedené počty úvazků lékařů na 1 000 obyvatel dle jednotlivých krajů ČR. Úvazky jsou vyčísleny za všechny segmenty zdravotních služeb PZS. Jednotlivé kraje jsou seřazeny od nejvyššího počtu úvazků k nejnižšímu v letech 2022 a 2023. Nejvyšší počet úvazků lékařů byl v Hlavním městě Praha a naopak nejnižší ve Středočeském kraji.

Graf 1 Počet úvazků lékařů na 1 000 obyvatel v rámci krajů ČR ve všech segmentech péče v roce 2022 a 2023

2.5.2 Úvazky všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek

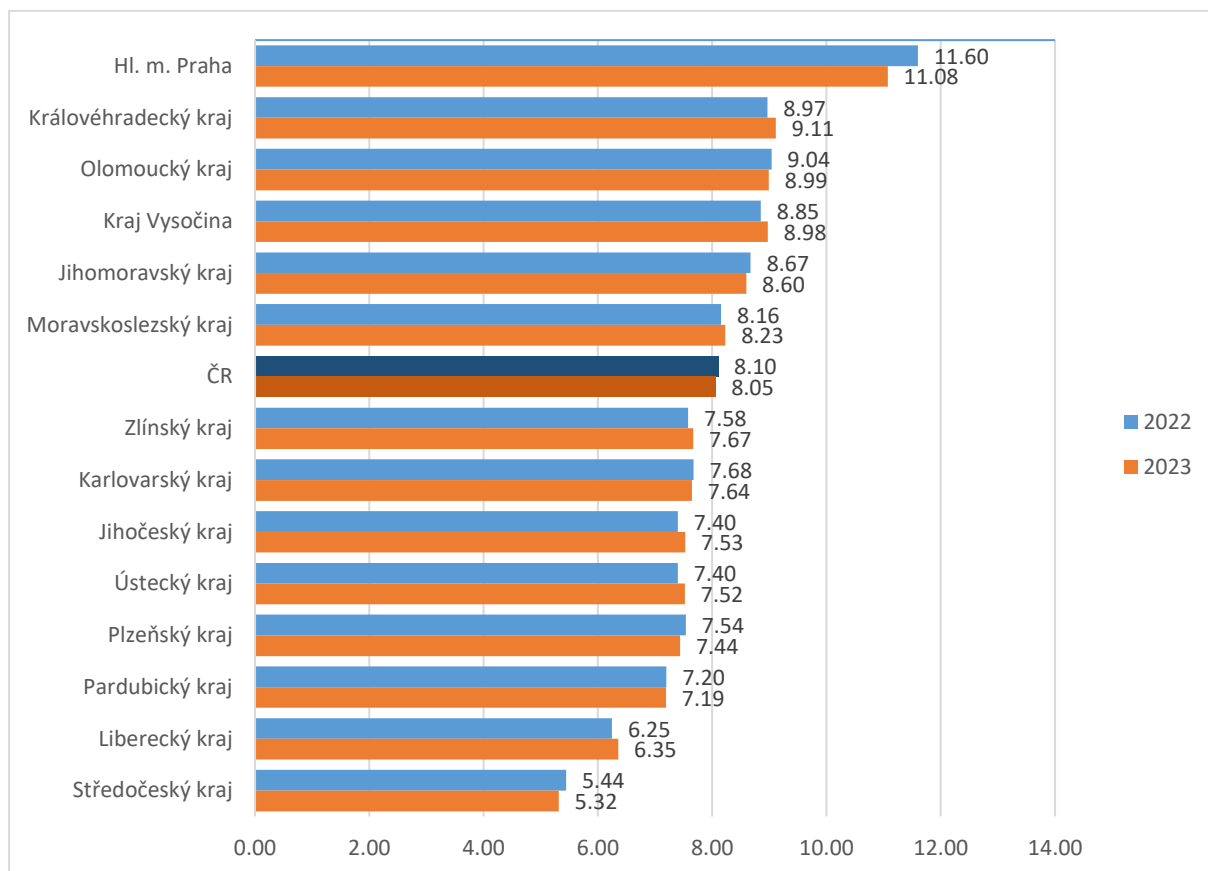
Přehled úvazků všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek v letech 2019 až 2023 v členění podle krajů je uveden v tabulce č. 16. Údaje se týkají všech PZS (včetně ústavů sociální péče s poskytovanou zdravotní péčí, jak již bylo dříve zmíněno).

Tab. 16 Přehled úvazků všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek včetně smluvních za všechny segmenty péče podle krajů

Kraj	2019	2020	2021	2022	2023
	absolutně				
Hl. m. Praha	14 981	15 212	15 656	15 747	15 336
Středočeský kraj	7 737	7 869	7 853	7 836	7 739
Jihočeský kraj	4 778	4 848	4 842	4 827	4 926
Plzeňský kraj	4 452	4 548	4 553	4 562	4 562
Karlovarský kraj	2 348	2 334	2 284	2 253	2 255
Ústecký kraj	6 112	6 081	5 850	6 011	6 101
Liberecký kraj	2 757	2 848	2 895	2 806	2 864
Královéhradecký kraj	4 896	4 969	4 979	4 978	5 075
Pardubický kraj	3 535	3 827	3 784	3 807	3 815
Kraj Vysočina	4 355	4 449	4 510	4 556	4 649
Jihomoravský kraj	10 624	10 628	10 619	10 557	10 545
Olomoucký kraj	5 634	5 700	5 704	5 711	5 691
Zlínský kraj	4 332	4 287	4 433	4 400	4 453
Moravskoslezský kraj	9 583	9 650	9 758	9 704	9 787
ČR	86 126	87 250	87 721	87 757	87 800

V grafu č. 2 jsou uvedené počty úvazků všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek na 1 000 obyvatel dle jednotlivých krajů ČR. Úvazky jsou vyčísleny za všechny segmenty zdravotních služeb PZS. Jednotlivé kraje jsou seřazeny od nejvyššího počtu úvazků k nejnižšímu v letech 2022 a 2023, nejvyšší počet úvazků všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek byl v Hlavním městě Praha a nejnižší ve Středočeském kraji.

Graf 2 Počet úvazků všeobecných sester, dětských sester a porodních asistentek na 1 000 obyvatel v rámci krajů ČR ve všech segmentech péče v roce 2022 a 2023

3. Odměňování ve zdravotnictví

Obsah této kapitoly vychází z výkazů E 2-01 Roční výkaz o složkách platu, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb, E 3-01 Roční výkaz o složkách mezd, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb a E (MZ) 4-01 Roční výkaz o zaměstnavatelích, evidenčním počtu zaměstnanců, smluvních pracovnících a odměňování.

Výkazy o odměňování vyplňují **všichni** poskytovatelé lůžkové péče, všichni poskytovatelé lůžkové léčebně rehabilitační péče, kteří uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě nebo platu a **všichni** poskytovatelé nelůžkové péče.

3.1 Sledované statistické ukazatele

Statistické ukazatele týkající se odměňování pracovníků:

Plat – poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Ve statistickém výkaznictví se do platů zahrnují základní platy, příplatky a doplatky k platu, odměny, náhrady platu, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky platu. Platem se odměňuje ve státních organizacích.

Mzda – poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Ve statistickém výkaznictví se do mezd zahrnují základní mzdy, příplatky a doplatky ke mzdě, odměny, náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy. Mzda se uplatňuje v nestátním sektoru.

Průměrná hrubá měsíční mzda/plat představuje podíl mezd/platu bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd/platů se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplatky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě.

Výpočet průměrné hrubé mzdy/platu ve statistickém zjišťování:

$$\frac{\text{Mzdy/platy v Kč (celkové finanční prostředky na odměňování)}}{\text{Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců (úvazky)}}$$

3.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů

Údaje ohledně odměňování vycházejí:

1. z průměrného přepočteného evidenčního počtu zaměstnanců (úvazek)
2. z celkových finančních prostředků na odměňování podle předpisů o platu a mzdě

Od roku 2016 se změnilo spektrum zpravodajských jednotek. Do roku 2015 byly zpravodajskými jednotkami:

- všechny organizační složky státu a příspěvkové organizace – právní subjekty, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zdravotní péče bez ohledu na jejich zřizovatele, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o platu

- vybraní nestátní poskytovatelé zdravotních služeb ambulantní péče zřízení fyzickou či právnickou osobou, kteří uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě. Vybíralo se konkrétní IČO systematickým výběrem s náhodným počátkem
- všichni nestátní poskytovatelé zdravotních služeb ústavní péče zřízení fyzickou či právnickou osobou a všechny lázeňské organizace bez ohledu na jejich zřizovatele, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě

Od roku 2016 je okruh ZJ následující:

- všechny organizační složky státu a příspěvkové organizace – právní subjekty, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zdravotních služeb bez ohledu na jejich zřizovatele, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o platu
- všichni nestátní poskytovatelé zdravotních služeb ústavní péče zřízení fyzickou či právnickou osobou a všechny lázeňské organizace bez ohledu na jejich zřizovatele
- všichni poskytovatelé zdravotních služeb poskytující jinou než lůžkovou formu péče bez ohledu na jejich zřizovatele

3.3 Odměňování pracovníků ve zdravotnictví

Odměňování pracovníků je obecně ovlivněno právní formou poskytovatele zdravotních služeb. PZS, kteří jsou příspěvkovými organizacemi, se řídí nařízením vlády č. 341/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které definuje společné jednotné principy odměňování. Úprava platových poměrů má přísně regulační charakter.

Oproti tomu PZS, kteří mají jinou právní formu než příspěvková organizace, jsou řazeni mezi nestátní zdravotnická zařízení a odměňování zaměstnanců těchto ZZ není regulováno.

Z důvodu rozdílného způsobu odměňování u PZS je vyčíslení průměrných mezd a platů v úhrnu pouze v tabulce č. 17, v ostatních přehledech, týkajících se odměňování pracovníků, jsou u PZS uváděny z důvodu objektivního hodnocení výsledné průměrné hodnoty za plat a mzdu samostatně.

Ve zpracovaných výsledcích ohledně odměňování pracovníků nejsou zahrnuty údaje za poskytovatele primární péče, jelikož ve sledovaných obdobích odevzdané statistické výkazy od těchto zařízení neobsahovaly validní údaje a dále od roku 2018 byla zrušena vykazovací povinnost pro příslušný statistický výkaz poskytovatelům zdravotních služeb typu všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost a praktický lékař – gynekolog.

V tabulce č. 17 je uveden úhrnný vývoj průměrných platů a mezd z odevzdaných výkazů zpravodajských jednotek bez ohledu na druh PZS, tzn. za všechny segmenty zdravotních služeb.

Vývoj v oblasti odměňování byl ovlivněn poskytnutím mimořádných odměn zdravotnickým pracovníkům v roce 2021 za jejich pracovní zvládnutí epidemie COVID-19. Souhrnně za všechny kategorie pracovníků PZS došlo v roce 2022 k poklesu v odměňování o 2 235 Kč, tj. snížení o 4 % oproti roku 2021. V roce 2023 došlo naopak k nárůstu v odměňování o 2 729 Kč, tj. zvýšení o 5 % oproti roku 2022.

Tab. 17 Vývoj odměňování pracovníků ve zdravotnictví

Kategorie pracovníka	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rozdíl 23-22	Index 23/22
Lékaři a zubní lékaři	81 266	90 228	99 933	99 203	103 848	4 645	105%
Farmaceuti	48 570	49 713	56 173	55 621	59 531	3 910	107%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	42 612	49 770	55 773	52 263	54 822	2 559	105%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	36 861	42 627	47 908	45 154	47 534	2 380	105%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	37 408	42 233	46 327	45 206	47 982	2 776	106%
Nelékaři pod odborným dohledem	26 169	32 277	36 741	32 356	34 199	1 843	106%
Jiní odborní pracovníci	34 015	37 917	41 202	39 151	41 640	2 489	106%
Technicko-hospodářští pracovníci	37 551	41 219	43 179	43 138	47 254	4 116	110%
Dělníci a provozní pracovníci	21 748	25 435	26 859	28 479	29 228	749	103%
Průměrná hrubá mzda/plat	41 031	46 907	51 935	49 700	52 429	2 729	105%

V tabulce č. 18 jsou průměrné odměny ve zdravotnictví rozděleny dle způsobu odměňování, tj. zda pracovníci dostávají plat nebo mzdu. Z výsledků za celé zdravotnictví je patrný meziroční zvýšení platů i mezd, kdy platy se v průměru zvýšily o 2 436 Kč, tj. o 5 % a mzdy o 3 053 Kč, tj. o 7 %.

Tabulka č. 18 Meziroční porovnání průměrných mezd a platů ve zdravotnictví v roce 2022 a 2023

Kategorie pracovníka	2022		2023		Meziroční rozdíl 23-22		Meziroční index 23/22	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	102 494	95 109	106 603	100 489	4 109	5 380	104%	106%
Farmaceuti	66 022	54 312	69 851	58 222	3 829	3 910	106%	107%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	56 587	46 847	58 426	50 341	1 839	3 494	103%	107%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	50 561	40 273	53 016	42 810	2 455	2 537	105%	106%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	49 807	41 668	52 442	44 491	2 635	2 823	105%	107%
Nelékaři pod odborným dohledem	36 023	28 401	37 520	30 626	1 497	2 225	104%	108%
Jiní odborní pracovníci	39 640	37 657	41 982	40 633	2 342	2 976	106%	108%
Technicko-hospodářští pracovníci	44 814	40 869	49 185	44 612	4 371	3 743	110%	109%
Dělníci a provozní pracovníci	28 476	28 483	30 557	27 859	2 081	-624	107%	98%
Průměrná hrubá mzda/plat	53 525	45 572	55 961	48 625	2 436	3 053	105%	107%

THP včetně pedagogických pracovníků

3.4 Odměňování pracovníků v jednotlivých segmentech

Jedním z důležitých faktorů, který může ovlivňovat výši průměrných platů a mezd, je provozní doba jednotlivých pracovišť. PZS poskytující akutní péči a ostatní lůžkovou péči budou mít větší podíl pracovišť s nepřetržitým provozem, který ve svém důsledku generuje vyšší nároky na odměňování zaměstnanců, minimálně v podobě příplatku za noční práce a práce o sobotách, nedělích a ve svátcích.

Proto jsou v tomto bodě odměny pracovníků rozděleny dle sledovaných segmentů, ve kterých PZS poskytují zdravotní služby.

3.4.1 Odměňování u poskytovatelů akutní péče

V tabulce č. 19 je uveden vývoj průměrných platů a mezd u poskytovatelů akutní péče. V tomto segmentu se celkově průměrné platy za všechny kategorie pracovníků zvýšily v roce 2023 oproti roku 2022 o 5 %, tj. o 2 770 Kč, a celkové průměrné mzdy se rovněž zvýšily, a to o 8 %, tj. o 3 756 Kč.

Tabulka č. 19 Vývoj průměrných mezd a platů u poskytovatelů akutní péče

Kategorie pracovníka	2022		2023		Meziroční rozdíl 23-22		Meziroční index 23/22	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	102 121	98 641	106 044	104 904	3 923	6 263	104%	106%
Farmaceuti	66 187	64 032	70 088	68 804	3 901	4 772	106%	107%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	57 644	49 573	59 497	53 135	1 853	3 562	103%	107%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	49 034	43 534	51 832	46 776	2 798	3 242	106%	107%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	51 660	44 120	55 056	48 092	3 396	3 972	107%	109%
Nelékaři pod odborným dohledem	33 248	29 083	34 506	31 155	1 258	2 072	104%	107%
Jiní odborní pracovníci	43 312	43 893	47 162	46 922	3 850	3 029	109%	107%
Technicko- hospodářští pracovníci	44 289	41 327	48 987	46 237	4 698	4 910	111%	112%
Dělníci a provozní pracovníci	28 613	24 605	31 596	27 057	2 983	2 452	110%	110%
Průměrná hrubá mzda/plat	56 615	48 898	59 385	52 654	2 770	3 756	105%	108%

THP včetně pedagogických pracovníků

3.4.2 Odměňování u poskytovatelů ostatní lůžkové péče

V tabulce č. 20 je uveden vývoj průměrných platů a mezd u poskytovatelů ostatní lůžkové péče. V tomto segmentu se celkové průměrné platy za všechny kategorie pracovníků zvýšily v roce 2023 oproti roku 2022 o 6 %, tj. o 2 726 Kč, a celkové průměrné mzdy vzrostly o 8 %, tj. o 2 943 Kč.

Tabulka č. 20 Vývoj průměrných mezd a platů u poskytovatelů ostatní lůžkové péče

Kategorie pracovníka	2022		2023		Meziroční rozdíl 23-22		Meziroční index 23/22	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	103 460	94 238	107 886	99 545	4 426	5 307	104%	106%
Farmaceuti	61 533	53 027	67 033	56 944	5 500	3 917	109%	107%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	56 958	45 063	59 196	47 613	2 238	2 550	104%	106%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	43 868	36 649	46 683	39 246	2 815	2 597	106%	107%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	47 994	37 727	51 783	41 662	3 789	3 935	108%	110%
Nelékaři pod odborným dohledem	33 091	27 767	34 673	30 078	1 582	2 311	105%	108%
Jiní odborní pracovníci	38 092	33 098	41 273	37 101	3 181	4 003	108%	112%
Technicko-hospodářští pracovníci	45 326	43 505	50 402	48 415	5 076	4 910	111%	111%
Dělníci a provozní pracovníci	26 871	25 022	29 803	26 760	2 932	1 738	111%	107%
Průměrná hrubá mzda/plat	45 723	38 718	48 449	41 661	2 726	2 943	106%	108%

THP včetně pedagogických pracovníků

3.4.3 Odměňování u poskytovatelů nelůžkové péče

V tabulce č. 21 je uveden vývoj průměrných platů a mezd u poskytovatelů nelůžkové péče. V tomto segmentu péče se celkově průměrné platy za všechny kategorie pracovníků zvýšily v roce 2023 oproti roku 2022 o 3 %, tj. o 1 441 Kč, celkové průměrné mzdy se meziročně zvýšily o 5 %, tj. o 2 104 Kč.

Tabulka č. 21 Vývoj průměrných mezd a platů u poskytovatelů nelůžkové péče

Kategorie pracovníka	2022		2023		Meziroční rozdíl 23-22		Meziroční index 23/22	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	105 975	82 275	112 353	85 030	6 378	2 755	106%	103%
Farmaceuti	60 259	53 498	59 809	57 327	-450	3 829	99%	107%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	51 616	38 966	53 253	43 035	1 638	4 069	103%	110%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	54 737	37 377	56 409	39 490	1 672	2 113	103%	106%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	46 171	40 734	46 717	42 785	546	2 050	101%	105%
Nelékaři pod odborným dohledem	44 714	26 969	46 586	29 490	1 871	2 521	104%	109%
Jiní odborní pracovníci	38 744	35 628	40 544	38 924	1 799	3 296	105%	109%
Technicko-hospodářští pracovníci	46 269	40 007	49 449	42 209	3 180	2 202	107%	106%
Dělníci a provozní pracovníci	29 044	34 382	29 653	29 350	609	-5 032	102%	85%
Průměrná hrubá mzda/plat	47 674	41 471	49 115	43 575	1 441	2 104	103%	105%

THP včetně pedagogických pracovníků

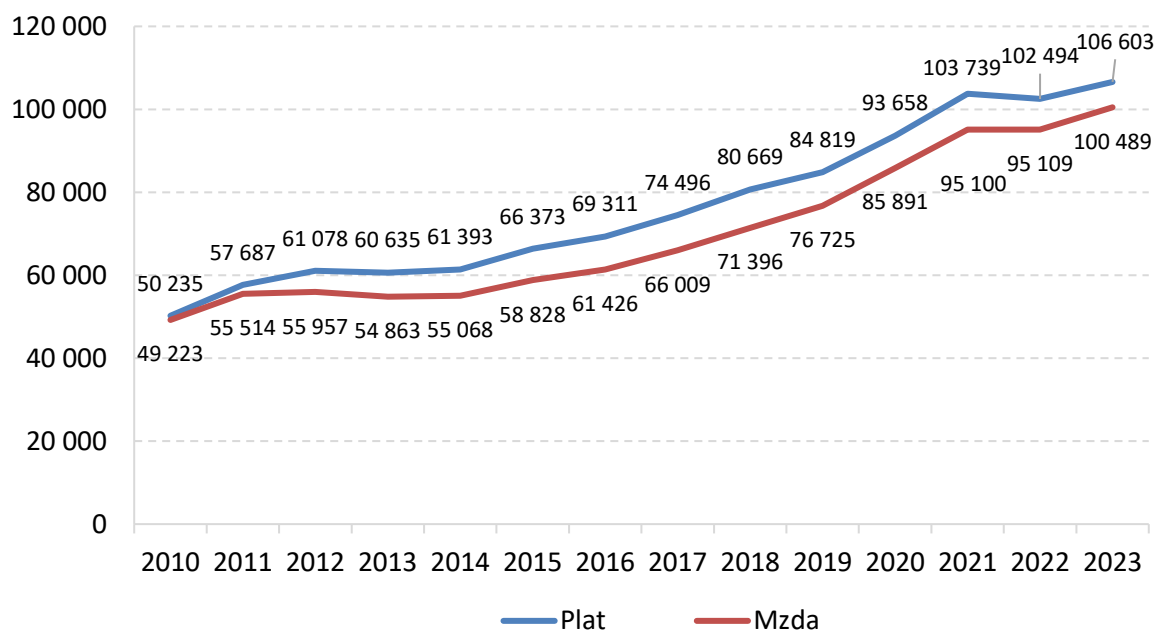
3.5 Odměňování vybraných pracovníků

V rámci analýz o odměňování pracovníků ve zdravotnictví byly podrobně sledovány kategorie Lékaři a zubní lékaři a Všeobecné sestry a porodní asistentky.

3.5.1 Odměňování lékařů

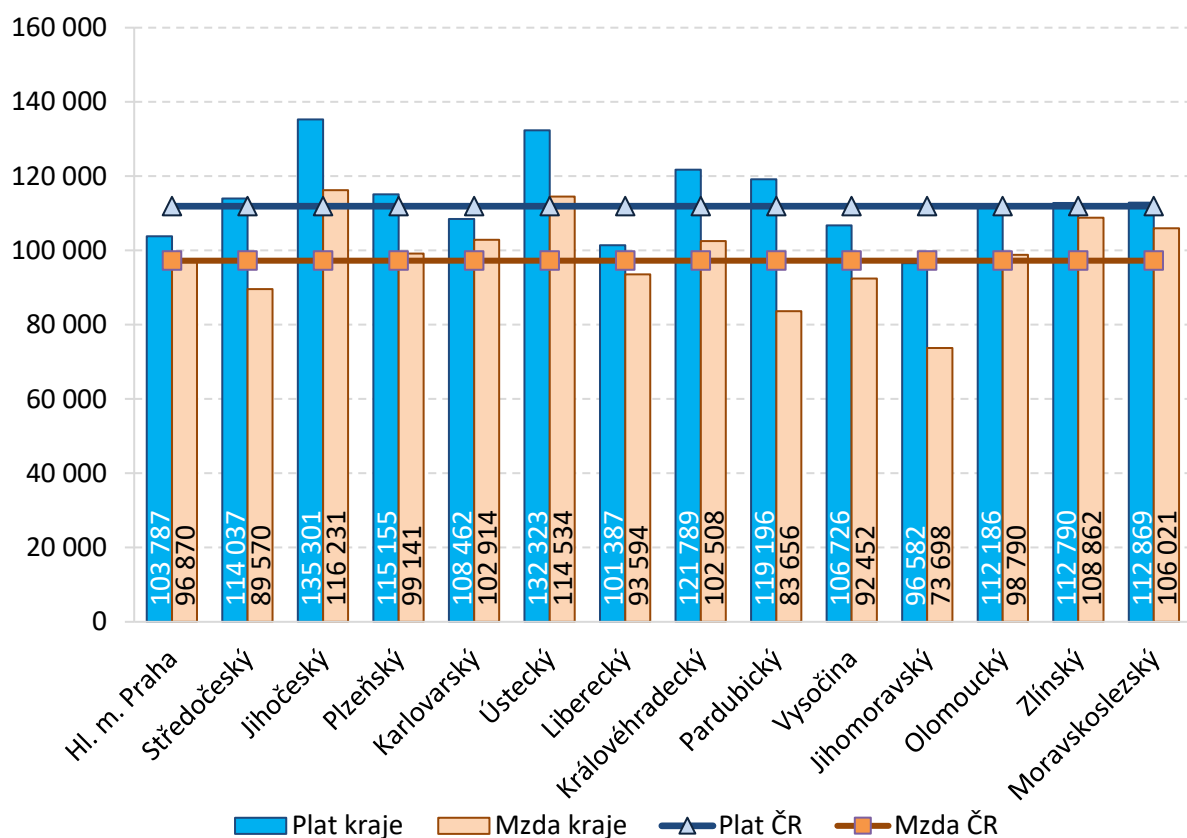
Vývoj v odměňování lékařů a zubních lékařů je uveden v grafu č. 3. Obsahuje vyčíslení průměrných platů a mezd od roku 2010. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

Graf 3 Vývoj průměrných platů a mezd lékařů a zubních lékařů ve zdravotnictví

V grafu č. 4 je uvedeno odměňování lékařů a zubních lékařů formou průměrných platů a mezd dle jednotlivých krajů v roce 2023 v porovnání s průměrem za ČR. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

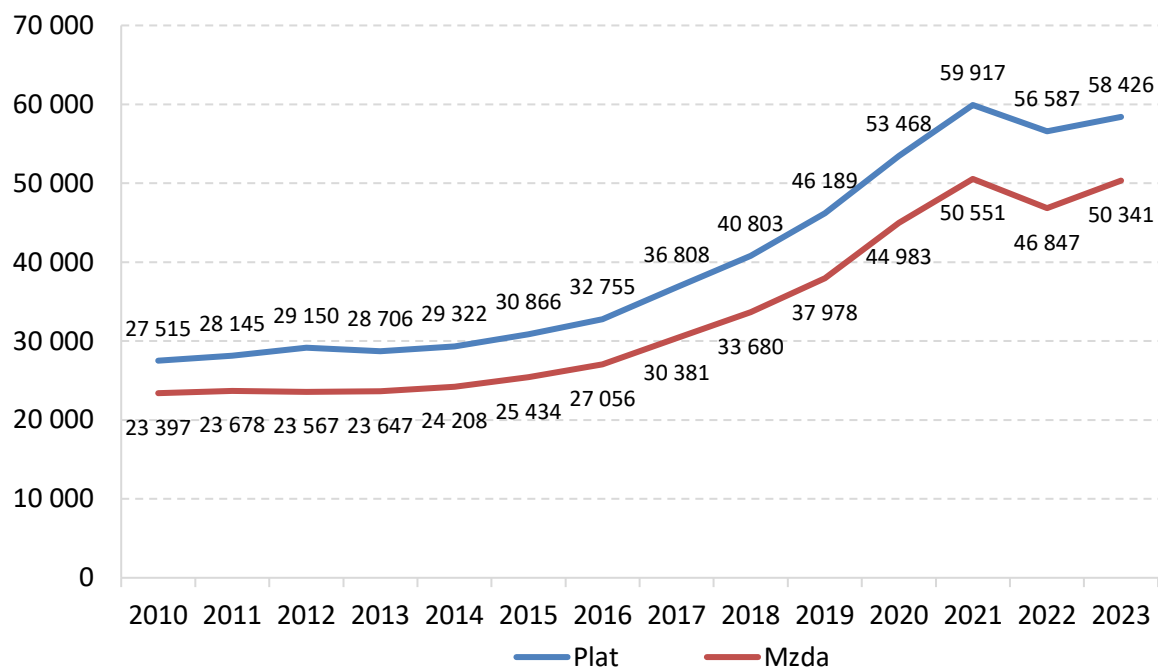
Graf 4 Odměňování lékařů a zubních lékařů dle krajů a průměr ČR ve zdravotnictví v roce 2023

3.5.2 Odměňování všeobecných sester a porodních asistek

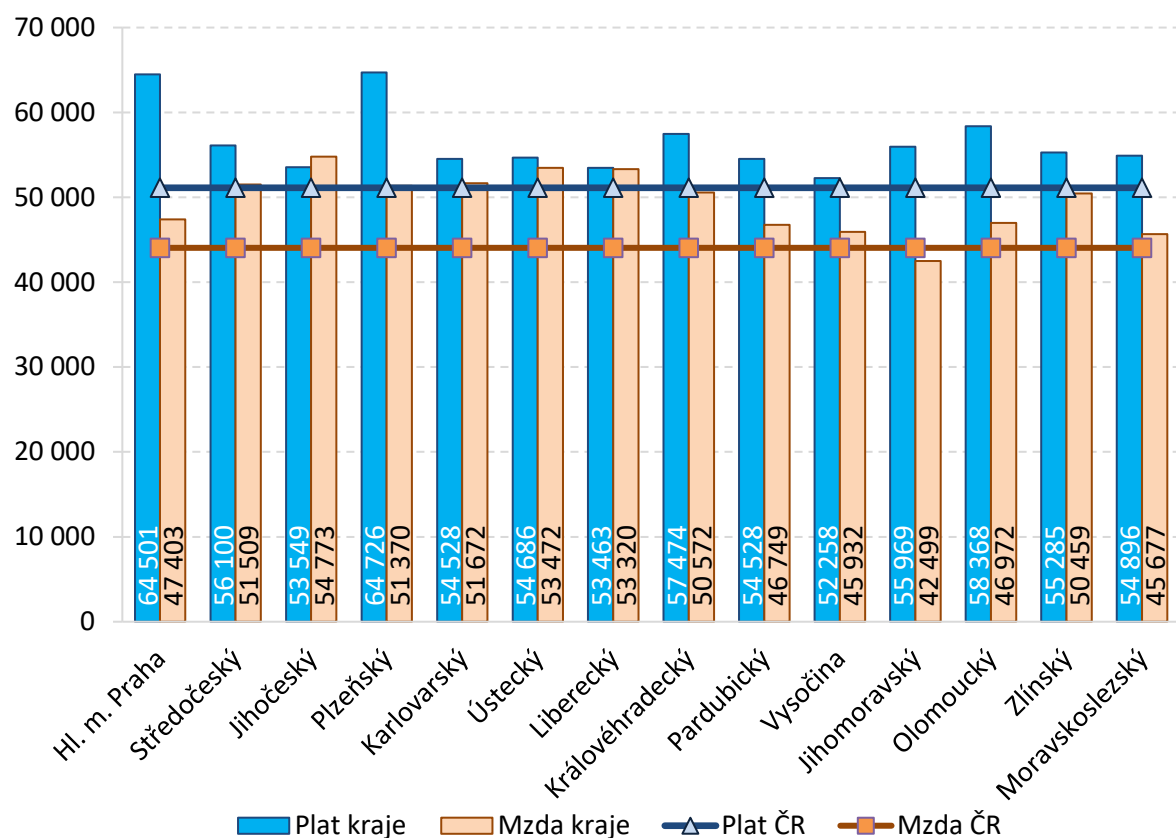
Vývoj v odměňování všeobecných sester a porodních asistek je uveden v grafu č. 5. Obsahuje vyčíslení průměrných platů a mezd od roku 2010. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

Graf 5 Vývoj průměrných platů a mezd všeobecných sester a porodních asistek ve zdravotnictví

V grafu č. 6 je představeno odměňování všeobecných sester a porodních asistek formou průměrných platů a mezd podle jednotlivých krajů v roce 2023 v porovnání s průměrem za ČR. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

Graf 6 Odměňování všeobecných sester a porodních asistentek dle krajů a průměr ČR ve zdravotnictví v roce 2023

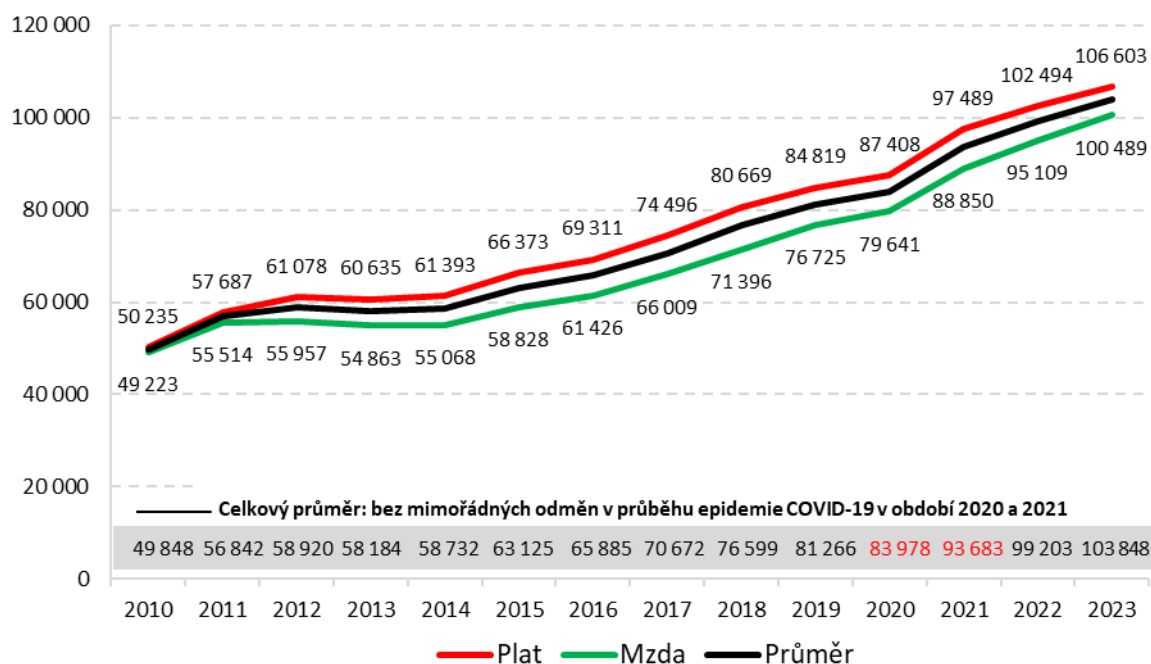
3.5.3 Odměňování zdravotnických pracovníků: vývoj v čase s korekcí na mimořádné odměny v průběhu epidemie COVID-19

Časový vývoj odměn (mezd i platů) byl v roce 2020 a 2021 zkreslen mimořádnými odměnami z důvodu služeb při řešení zdravotních dopadů epidemie COVID-19: viz např. [Ministerstvo zajistilo odměny zdravotníkům za jejich pracovní nasazení v době epidemie covid-19 – Ministerstvo zdravotnictví \(mzcr.cz\)](#).

- Poskytovatelé lůžkové péče dostali finanční prostředky na odměny pro své zaměstnance ze státního rozpočtu přes dotační program nebo příspěvek Ministerstva zdravotnictví.
- Zdravotničtí pracovníci tak mohli díky mimořádné odměně získat až 75 tisíc korun, u nezdravotnických pracovníků byla pak maximální výše odměny 30 tisíc korun.

Z těchto důvodů byla pro toto období provedena korekce a mimořádné odměny byly odečteny od celkového průměrného vývoje. Výsledné hodnoty znázorňují následující grafy 7 – 8.

Graf 7 Vývoj průměrných platů a mezd lékařů a zubních lékařů ve zdravotnictví s korekcí na mimořádné odměny během epidemie COVID-19: CELKEM všechny segmenty péče

Graf 8 Vývoj průměrných platů a mezd všeobecných sester a porodních asistentek ve zdravotnictví s korekcí na mimořádné odměny během epidemie COVID-19: CELKEM všechny segmenty péče

